

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské gramotnosti
Označení materiálu	VY_12_INOVACE_Pos_21
Vypracoval(a), Dne	Mgr. Jitka Pospíšilová, 8.2.2014
Ověřeno (datum)	10.2.2014
Předmět	Český jazyk
Třída	VI. A
Téma hodiny	Světová meziválečná próza
Druh materiálu	Pracovní list
Anotace	Práce s pracovním listem. Písemné odpovědi na otázky.

1. Na základě ukázek a informací udělej zápis o životě a díle Thomase Manna. Při čtení průběžně plň zadané úkoly.

stejný osud s občanstvím jako bratr Heinrich Nobelova cena (1929) 6 dětí
autobiografické prvky v díle podrobný obraz německé společnosti
manželka onemocní tuberkulózou nepřiznaná homosexualita narozen v Lübecku

dílo:

A)

Buddenbrookovi: úpadek jedné rodiny (román) – postupný úpadek měšťanské rodiny z Lübecku, osud několika generací, pád rodinné firmy; postavy: Jan B. = vyvážený člověk „zlatého věku měšťanstva“, syn Tomáš = ze tří sourozenců, jediný schopný převzít firmu; jeho žena = miluje hudbu, vnáší do rodiny jiný element; jejich syn = žije zcela pro hudbu, nepoužitelný pro praktický život, jeho smrtí končí rod B

a) Jaký autobiografický prvek je v tomto díle?: - _____

B)

_____ (1912, *Der Tod in Venedig*- novela) – 1971 natočen film (Luchino Visconti – režisér) do dnešní doby považován za jeden ze základních snímků světové kinematografie; postavy; v Benátkách vypukne epidemie cholery, chlapcova rodina odcestuje, A umírá

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ukázka: Uhadnout, vyzkoumat, jaké je to jméno, jež přibližně zní „Adžo“, zdálo se vážnému muži přiměřeným úkolem a zaměstnáním, jímž je jeho mysl zcela upoutána. A s pomocí některých polských vzpomínek zjistil, že jistě je míněn „Tazio“, zkratka jména „Tadeáš“, jež má při zavolání podobu „Tadziu“.

Tazio se koupal. Aschenbach, jenž ho ztratil z očí, objevil jeho hlavu, jeho paži, kterou při plavání rozpřahoval. Daleko venku na moři; neboť moře bylo asi hodně daleko mělké. Ale už se zdálo, že o něho mají starost, už ho od kabin volaly ženské hlasy, vyrazely zas to jméno, jež ovládalo pláž skoro jako heslo a se svými měkkými souhláskami, svým táhlým voláním hlásky u na konci mělo cosi zároveň sladkého a divokého: „Tadziu! Tadziu!“

Vracel se, běžel vlnami, s hlavou zvrácenou nazad, a nohama přitom zviřoval v pěnu vodu, jež se mu vzpírala; a vidět, jak ta živoucí postava, jinošsky líbezná i drsná, a kadeřemi, z nichž crčí voda, a krásná jako bůh, přichází z hlubokosti nebes a moře a stoupá z živlu a uniká mu: ta podívaná vnukala mytické představy, byla jako básnická zvěst o prvopočátečních dobách, o původu formy a zrození bohů.

.

Po poledni opustil pláž, vrátil se do hotelu a dal se dovézt nahoru před svůj pokoj. Postál tam delší dobu před zrcadlem a prohlížel si své šedivé vlasy, svou unavenou ostrou tvář. Myslíl v tu chvíli na svou slávu a na to, že mnozí lidé na ulici ho znají a uctívě si ho prohlížejí pro jeho bezpečně výstižné a půvabem věnčené slovo.

- a) Jaký by mohl být český název? - _____
- b) Jaký autobiografický prvek se objevuje v díle? - _____
- c) Jak se jmenují postavy v ukázce? - _____
- d) Jak jsou staré? - _____
- e) Jaké jsou národnosti? - _____
- f) Jaké povolání by mohly mít? - _____
- g) Jaký vztah je mezi postavami? - _____

C)

_____ (*Der Zauberberg* - román) -se odehrává na počátku 20. století v luxusním sanatoriu pro nemocné tuberkulózou poblíž švýcarského města Davosu; snové vyprávění plné obav z možné smrti na zhoubnou plicní chorobu; do uzavřené společnosti lidí trpících tuberkulózou přijíždí na návštěvu za svým bratrancem německým důstojníkem Joachimem, mladý inženýr Hans Castorp; nemoc propukne i u něho Castorp začíná jako ostatní žít ve světě čekání; H prožije nešťastnou lásku k Rusce Klaudii i smrt svého bratrance Joachima, který podlehne zákeřné chorobě; po sedmi letech Hans sanatorium opouští a ocitá se přímo na bojišti první světové války.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ukázka: Skutečně, jen vešel do pokoje, vzal s umyvadla ozdobný teploměr, dnes ráno získaný, zrušil kolmými otřesy 37,6, které teď už dohrály svou úlohu, a se skleněným cigárkem v ústech, docela jako starousedlík, se uchýlil na balkón na lehátko. Leč proti všemu dalekosáhlému očekávání se Mercurius neroztáhl víc než zas jen na 37,6, ačkoli ho Hans držel pod jazykem plných osm minut; 37,6 byla ostatně horečka, i když ne vyšší, než měl časně dopoledne. Po obědě vystoupil třpytivý sloupec na 37,7, ale k večeru, když byl pacient vzrušením a denními novinkami značně unaven, setrval na 37,5 a druhý den zrána ukazoval dokonce jen rovných 37 ... “

- a) **Jaký je český název díla?** - _____
b) **Jaký autobiografický prvek se objevuje v románu?** - _____
c) **Co popisuje ukázka?** - _____

D)

_____ (Mario und Zauberer – novela) – 1994 – zfilmováno (Klaus Maria Brandauer) - zobrazení davové psychózy vyvolané demagogickým kejklířem; varuje před fašismem, poukazuje na to, jak bezohlednost jedince může dohnat obyčejného člověka k nejstrašnějším činům

Ukázka: Ale Silvestra, tvá Silvestra, nu, řekni sám, to je aspoň děvče, co? Pravý poklad! Člověku se zastavuje srdce, když ji vidí jít, dýchat, smát se, tak je rozkošná! A její kulaté paže, když pere prádlo a při tom pohodí hlavou dozadu a střeše vlasy! Anděl z ráje!" Mario před ním stál s hlavou vystrčenou kupředu a upřeně na něho hleděl. Zapomněl, jak se zdá, na obecnost i na své postavení. Červené skvrny u jeho očí se rozšířily a vypadaly jako namalovány. Málokdy jsem viděl něco takového. Jeho tlusté rty byly pootevřeny. "A on tě trápí, tenhle andílek," mluvil dále Cipolla, "nebo spíše ty sám se trápíš pro něho ... V tom je rozdíl, můj milý, závažný rozdíl, věř mi! V lásce bývá všelijaké nedorozumění - může se říci, že nikde není nedorozumění tak doma jako tady. Pomyslíš si asi: Copak ví Cipolla o lásce, Cipolla s malou tělesnou vadou? Chyba lávky, ví o ní velmi mnoho, má o ní zkušenosti obsáhlé i pronikavé, doporučuje se popřát mu sluchu v takových věcech. Ale nechme Cipollu, vypusťme ho docela ze hry a myslíme jenom na Silvestru, na tvou rozkošnou Silvestru! Jakže? Dala by před tebou přednost lecjakému kokrhavému kohoutovi, takže ten se může smát a ty musíš plakat? Přednost před tebou, před takovým citlivým a sympatickým mladíkem? To je málo pravděpodobné, to je nemožné, my to víme lépe, starý Cipolla a ona. Postavím-li se v duchu na její místo, rozumíš, a mám-li volit mezi takovým nadehtovaným hulvátem, takovou nasolenou rybou, takovým mořským bramborem - a mezi takovým Mariem, rytířem řádu ubrouskového, který má co dělat se samými pány, který zručně podává cizincům občerstvení a mě miluje opravdovým vroucím citem - na mou věru, tu mé srdce nemá těžké rozhodování, tu vím dobře, komu je mám dát, komu jsem je už dávno s uzarděním darovala - jenom jemu a nikomu jinému. Je už čas, abys to viděl a pochopil, můj vyvolený. Je čas, abys mě uviděl a poznal, Mario, můj nejmilejší ... Pověz, kdo jsem?"

Bylo to ohyzdné, jak se ten podvodník líbezně tvářil, jak koketně nakrucoval šikmá ramena,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jak unyle hleděl opuchlými očima a jak ukazoval v nasládlém úsměvu své drobné zuby. Ale ach, co se stalo při těchto omamujících slovech s naším Mariem? Je mi to těžko vypravovat, jako se mi bylo těžko na to dívat, neboť ten ubožák vydal všanc své neskrytější tajemství, vystavil veřejně na odív zatajovanou vášeň, plnou šílené blaženosti. Sepjal ruce před ústy a oddechoval tak silně, že se mu ramena prudce zdvíhala a klesala. Jistě nevěřil štěstím svým očím a ušima, zapomněl však při tom na to jediné, že jim totiž opravdu nesmí věřit "Silvestro!" vydechl z nehlubšího srdce, docela přemožen.

"Polib mě!" řekl hrbáč. "Věř mi, že to smíš! Miluji tě. Polib mě sem," ukázal špičkou ukazováčku, odtáhnul paži, ruku i malíček, na svou tvář, blízko k ústům. A Mario se shýbl, a políbil ho.

V sále nastalo veliké ticho. Ten okamžik byl groteskní, obludný a napínavý - okamžik Mariovy blaženosti. V této kruté chvíli, v níž se vnucovaly citu všechny vztahy štěstí a blažené iluze, ozval se po naší levici - ne hned na začátku, ale hned po smutném a tragikomickém spojení Mariovy rtů s hnusným tělem, které se podstrčilo jeho něžnosti - smích Giovanottův, smích, který se osamocně oddělil z očekávání, smích brutální, škodolibý, a přece byl, byl bych se musil velmi mýlit, ne bez jistého spodního tónu a odstínu soustrasti s takovou potupou, ve snu utrpenou. V tom smíchu zněla jakási ozvěna zvolání "Poveretto!", o kterém kouzelník prohlásil, že bylo posláno na nepravou adresu, a na které si sám dělal právo.

Zároveň však dokud se ten smích ještě rozléhal, švihl hrbáč, kterého Mario políbil, dole u nožky židle jezdeckým bičikem a Mario procitl, škubl sebou a prudce ucouvl. Stál a rozvířal vytřeštěné oči, prohýbaje se vzad, tiskl ruce na zneužití rty, hned jednu, hned zas druhou, pak se několikrát udeřil kotníky obou rukou do spánku, udělal čelem vzad a řítit se z jeviště, zatímco celý sál tleskal a Cipolla seděl s rukama v klíně a smál se, až se mu ramena třásla. Dole se však Mario v plném běhu obrátil, zastavil se s rozkročenými nohama, vymrštil paži a dva hluché, dunivé výstřely prorazily potlesk a smích.

Okamžitě nastalo ticho. Ba i tancující tatramani se ztišili a pitomě vyvalili oči. Cipolla se skokem vymrštil ze židle. Stál před námi s rukama roztaženými jako na obranu, jako by chtěl volat: "Stůj! Ticho! Všechno pryč ode mne! Co je to?", ale v příštím okamžiku mu hlava padla na prsa, klesl na židli a ze židle se svezl na podlahu, kde zůstal ležet bez hnutí, zpřeházený uzlíček šatů a křivých kostí.

- a) Český název knihy? - _____
- b) Kdo je Mario? - _____
- c) Kdo je Cipolla, - _____
- d) Kdo je Silvestra? - _____
- e) Co se odehraje v ukázce? - _____
- f) Na základě všech předchozích ukázek se pokus charakterizovat jazyk autora. _____

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroj: B - MAŠKOVÁ, Drahuše. *Čítanka 3: k Literatuře - přehledu SŠ učiva*. 1. vyd. Třebíč: Petra Velanová, 2006, 207 s. ISBN 80-868-7300-5.
C- MANN, Thomas. *Kouzelný vrch*. Vyd. 4. Praha, 1975, 813 s.
D- MANN, Thomas. *Mario a kouzelník*, 1.vyd Praha: Československý spisovatel, 1956, 85 s.